

Kielellisten taitojen ja oppimisen tukeminen vuorovaikutuksessa

Esimerkki: Vesi

Osallistujat: esiopettaja ja 15 lasta

Aika: esiopetuksen syksy

Lähde: TESSI-hanke, www.jyu.fi/tessi

Kuvat: Kati Costiander

Opettaja ja lapset pohtivat yhdessä käsitettä vesi. Opettaja esittää avoimia kysymyksiä, joihin kuullaan usean lapsen vastaus. Opettaja tarkentaa tai laajentaa aihetta lasten vastausten ja kommenttien pohjalta ja lopuksi hän tiivistää pääasiat. Keskustelu ja yhteinen tiedonrakennus rakentuu lasten jakaman tiedon avulla.

Opettaja: Mitäs me tehdäänkään? Elviira?

Elviira: Jotain semmosta sillä vedellä juttuja.

Opettaja: Vähän semmossia vesi juttuja tutkitaan tänään. Mitäs se vesi oikein onkaan? Osaisko joku sanoo? Oskari?

Oskari: Juomaa

Opettaja: Se on juomaa. Mitäs muuta se on? Arttur?

Arttur: Märkää

Opettaja: Se on märkää. Louna?

Louna: Siel voi uiia

Opettaja: Siinä voi uida. Mitäs Elviira?

Elviira: Se voi olla lämmintä tai kylmää

Opettaja: Se voi tuntua lämpöselle tai kylmälle. Milles muulle se tuntuu? Elia?

Elia: Voi olla kyl- tulikuumaa tai...

Opettaja: Voi olla tulikuumaa tai viilettä. Bruno.

Bruno: Tota, se on...

Opettaja: Elia.

Elia: Se on semmosta ihan lierun lääry tai semmosta läpinäkyvää ja ihan litkua.

Opettaja: Mmm-m. No se näyttää läpinäkyvälle ja litkulle. Milles muulle se näyttää? Ei se paljon muulle näytäkkään. Arttur?

Arttur: Mutta sinne ku sinne koskee ni se vesi vesi ni sitten tota ni ko- ni kostaa sen käden... (epäselvää kuiskailua)

Opettaja: Kyllä.

Arttur: Sitten se käsi on märkä

Opettaja: Niin se kastuu se käsi. Mitäs Louna?

Louna: Ööö.. Ku sitä ottaa vaikka ja pyyhkii eiku sitä ottaa sormella ja nii sitte se näyttää et sitä ei vettä ois sormessa.

Opettaja: Mmm-m. Kyllä

Bruno: Se näyttää peililtä

Opettaja: Mmm. Totta sieltä voi myös peilailla joskus itseään sieltä vedestä

Bruno: Mää nään tästä lam - tosta vedestä lampun.

Ahti: Mää nään tuon

Opettaja: No mihinkäs sitä vettä tarvitaan? Osaisko joku sanoo jotain?

Bruno: Pesukoneella ku pestään pyykkiä ja...

Opettaja: Pesemiseen

Bruno: Nii joo oooo

Opettaja: Haluisko Elviira jatkaa?

Elviira: Juomiseen

Opettaja: Juomiseen. Se on ihan elintärkeä juttu. Ei ois elämää ollenkaan, jos ei ois vettä. Louna?

Louna: Kukkii

Opettaja: Kukkien kasteluun. Arttur?

Arttur: Sellasee siihen suihkuun.

Opettaja: Suihkussa käymisee.

Arttur: Sittei haise pahalle.

Opettaja: Totta. Sekin on hyvin tärkeätä. Niko?

Niko: Vessaan

Opettaja: Vessaan. Mutta aatelkaapas ei oo ihan kaikissa maissa ei oo samallaisia vessanpönttöjä ku meillä, että siihe siihenkää ei välttämättä tarvii, mutta Suomessa siihen tarvii sitä vettä.

Bruno: Joissain maissa mun mielestä ei oo koko pönttöö.

Opettaja: Nii, sielä voi olla vaan kuoppa maassa.

Arttur: Ai johon pissataa?

Opettaja: Nnn. Elia?

Elia: Hanaan taii

Opettaja: Joo, hanaan. Hanasta tulee vettä. No missäs kaikkialla sitä vettä voi nähdä?

Lapset: Hehe

Opettaja: Stella?

Stella: Jotain tota järvessä.

Opettaja: Järvessä, mitäs muita paikkoja on? Ahti?

Ahti: Meri

Opettaja: Meri. Arttur?

Arttur: Karibia, Karibia

Opettaja: Karibialla on sitä merta paljon ka – Muistatteko, että voi se o, voi se Lari purjehtia ihan tuolta koko maailman ympäri ku sitä merta on niin paljon.

Elia: (Epäselvää)

Opettaja: *Naurahtaa* Louna?

Louna: Öööö.. Jär- Eiku siis tota puro.

Opettaja: Puroissa on vettä.

Niko: Ja ojissa

Opettaja: Ja ojissa

Maija: Ei ihan jokasessa oo.

Opettaja: Kyllä nii, ei joskus on joo semmossia kuivuneita puroja. No kerrohan.

Bruno: Kattilassa

Opettaja: Kattilassa. Muistetaanhan hei sitten, että viitataan ja sitten kun olet saanut puheenvuoron niin avaat sen suun. Niilo?

Niilo: Sillalla

Opettaja: Sillalla

Bruno: Sillan alla

Opettaja: Joo, totta. Mitäs vielä? Milla?

Milla: Kahvipannussa

Opettaja: Missä?

Milla: Kahvipannussa

Opettaja: Kahvipannussa, kyllä. Arttur?

Arttur: Kaivoksessa missä on vettä ja uimahallissa.

Opettaja: Uimahallissa, kyllä. Elia?

Elia: Vessanpöntössä, hanassa ja suihkussa ja vielä

Opettaja: Kyllä. No entäs sitten mitä tuolta taivaalta joskus tulee, mistäs se?

Onni: Helppoa

Opettaja: Onni?

Onni: Vettä

Opettaja: No nii. No entäs sitte, muistaako joku mitäs sitten tapahtuu kun se vesi sataa maahan ja sitten se ilma vähän lämpenee ja sitten se alkaa, mitä siinä alkaa tapahtua sille vedelle? Arttur?

Arttur: Sitte tulee lätäköitä ja sillon voi nähä lunta ja sitten sulaa lumet ja sillonki voi nähä niinku vettä ja silloin kuin käy tuolla tuolla ku tuolla ni suolla.

Opettaja: Kyllä, suollakin on.

Arttur: Mä oon yhen kerran käyny suolla ilman aikuista.

Opettaja: Joo, kuinka moni on joskus käynyt suolla? Mm m.

Niilo: Sata kertaa

Opettaja: Siellä on aika monesti aika märkää.

Elia: Mä oon käyny rentulassa suolla sata kertaa ja mattilassa suolla sata kertaa.

Opettaja: Okei, entäs kuinka moni on käynyt uimassa meressä? Entäpä järvestä? Kaikki on tainu käydä. Onko joku uinu purossa ikinä? Mä oon vahingossa tipahtanu joskus.

Niilo: Mä oon

Opettaja: Ni mitäs sitten

Niilo: Kuuntele Essi! Ku mä yhen kerran yhessä heinikossa sielä oli pikkune puro mä laitoin uikkarit päälle ja siel oli niin paljon vettä et mä hyppäsin sinne ja sitte otin siitä vähän hiekkaa pois ja sitte mä meinasin lähtee sen mukana, mutta ku mä vaan kävin siinä pikkuisessa purossa.

Opettaja: Joo. No, mitäs sille sitten tapahtuu sille lum- ööö sille vedelle kun tulee kylmempi ilma? Kun tulee pakkasta? Veera?

Veera: Jäätyy

Opettaja: Jäätyy, kyllä. Ja se lumikin on sitä vettä. Millenkkäs se lumi haisee tai tuoksuu tai toi vesi? Elia?

Elia: Hyvälle

Opettaja: Joo

Bruno: Jossain pahalta ja jossain hyvältä.

Opettaja: Nii, entäs juomavesi, haiseeko se jollekki teistä?

Elia: Haisee niin hyvälle että.

Opettaja: Joo

Bruno: Meillä on kotona parempaa vettä kun täällä.

Opettaja: Nii siinä voi olla vähän eroja

Maija: Meillä haisee kotona ihan joku, joku kuivunu.

Opettaja: Kuivunu persimon?*Nauraen* Haiseeko?

Elia: Jos tekee (jotain) nii se kyllä haisee niin pahalle

Opettaja: Kyllä. Mutta mitäs meiän semmonen johtopäätös tästä on tästä keskustelusta, että onko se vesi tärkeätä?

Kaikki: OOoon.

Opettaja: Kuinka mones mielestä se on tärkeätä?

Opettaja: Joo-o. Kyllä se on ihan niin kuin sanoinki ihan elintärkeä juttu ja sitä on myös kiva tutkia. Katotaanpas sitten, mitkä asiat kelluu.